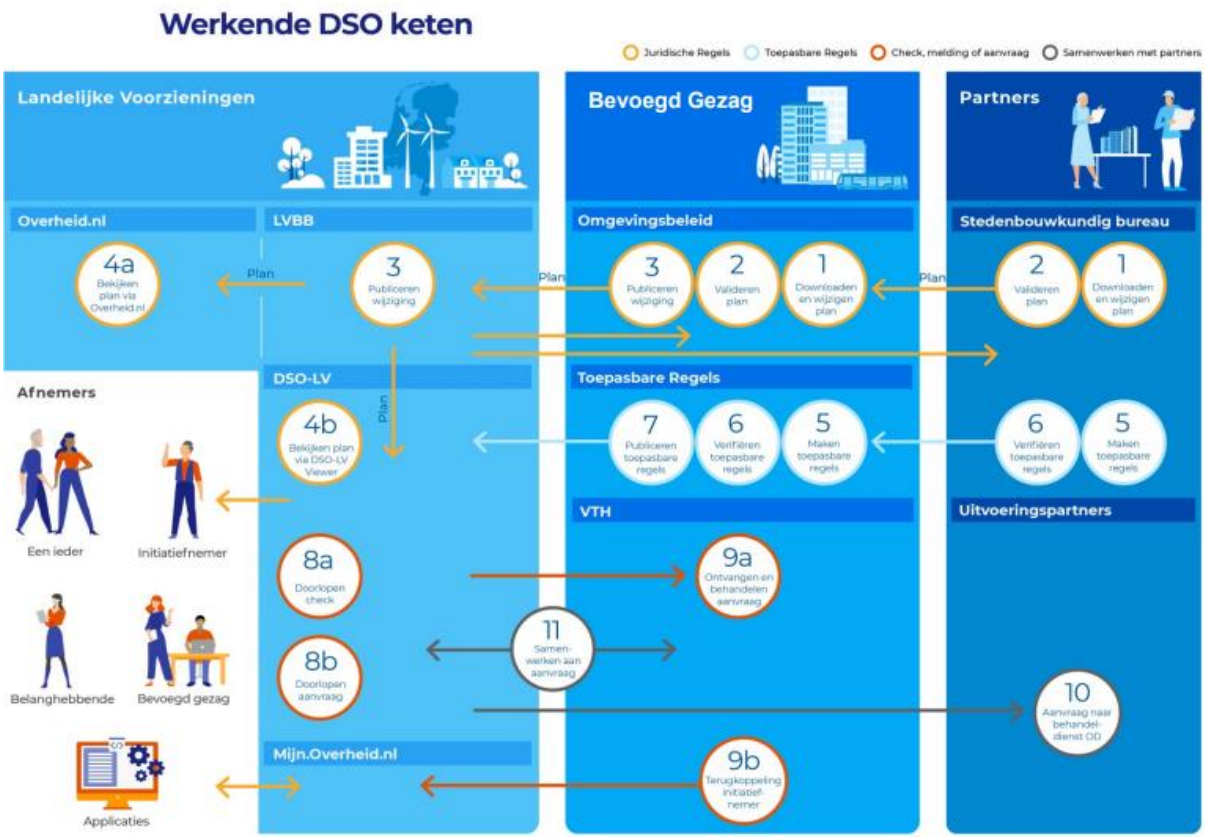
Aan de slag met de Omgevingswet

Rapportage fase 1 Indringend Ketentesten Digitaal Stelsel Omgevingswet

Juni 2022

Samenvatting

De keten is een keten van samenwerkende mensen. Mensen die de leefomgeving willen veranderen, en mensen die daarvoor plannen maken en regels opstellen en controleren. Daarbij delen mensen de gegevens over die plannen, regels en de leefomgeving middels het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Om zekerheid te verkrijgen over de werkbaarheid en beheersbaarheid van de DSO keten als geheel adviseerde het Adviescollege ICT-toetsing (AC-ICT) in februari dat de tot dan toe bestaande testaanpak op een aantal onderdelen moest worden versterkt. Volgens AC-ICT diende er meer aandacht te worden gegeven aan het indringend testen van de hele DSO-keten.

Naar aanleiding van dit advies is een plan van aanpak opgesteld en op basis daarvan heeft het Opdrachtgevend Beraad Inwerkingtreding (OGB-IWT) op 13 april 2022 opdracht gegeven om te starten met het project Indringend Ketentesten (IKT).

Deze rapportage geeft een overzicht van de resultaten van fase 1 IKT. Deze eerste fase IKT (april tot juli 2022) heeft als doel:
- Inzicht in de werkbaarheid van de DSO keten op basis waarvan lokale softwareleveranciers en DSO-LV en ADS verbeteringen van hun producten kunnen doorvoeren;
- Inzicht in welke oplossingen, zoals work-arounds, productaanpassingen, werkafspraken en Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM's) nodig zijn voor de afgedekte scope aan functionaliteit (minimale set).

De uitgevoerde testen hebben het inzicht in de werkbaarheid van het DSO als keten en de benodigde oplossingen op onderdelen vergroot. Het testproces is in deze eerste fase op gang gebracht. Het aantal deelnemende bevoegde gezagen en het aantal geteste business scenario's (en contentvariaties) was in fase 1 IKT nog te klein om te kunnen stellen dat het inzicht in de werkbaarheid van de DSO-keten en de benodigde oplossingen compleet is.

Nog niet alle Omgevingswetinstrumenten in de planketen zijn getest, omdat nog niet voor alle instrumenten functionaliteit beschikbaar is in de lokale software en omdat bevoegd gezagen nog beperkt expertise en ervaring hebben opgebouwd met een aantal instrumenten. In de uitgevoerde scenario's zijn nog niet alle ketenstappen aan bod geweest. In de op de website gepubliceerde ketentestrapportages (zie bijlagen) is de bereikte testdekking in één overzicht weergegeven.

In Fase 1 IKT is een deel van de benodigde functionaliteit getest door medewerkers vanuit:
- 2 Provincies
- 3 Waterschappen
- 7 Gemeenten
- 2 Omgevingsdiensten

Service team Rijk heeft de eigen functionaliteit getest en heeft tevens met handmatige acties de invulling van wat ze moet kunnen in beeld gebracht ten opzichte van de testbasis.

Er zijn ongeveer 200 bevindingen gedaan tot het moment van rapportage, waarvan inmiddels ongeveer een kwart is opgelost. Analyse van bevindingen tot en met testweek 3 heeft geleid tot 12 onderwerpen in de problemen-en-oplossingenlijst, die in het uitgevoerde ketentestscenario als belemmerend werden ervaren. Daarvan is het merendeel opgelost of ter hertest aangeboden.

In fase 1 is gezorgd voor een werkende kort-cylische testaanpak voor de hele keten die overzicht en inzicht oplevert. Transparante tweewekelijkse ketentestrapportages die een totaaloverzicht bieden zijn onderdeel van die aanpak. De tweewekelijks bijgewerkte Problemen en Oplossingenlijst die inzicht biedt, wordt ingebed in de werkwijze van het programma.

Het advies dat voortkomt uit fase 1 betreft:

- met voorrang de gerapporteerde problemen oplossen en IKT-problemen tweewekelijks blijven analyseren met alle betrokken oplospartijen in de keten, om in samenhang oplossingen in lokale en centrale software en in procesproducten te realiseren. Dat is wat de gebruikers van de keten nodig hebben;
- sturen op de prioriteiten van IKT als onderdeel van het risicomanagement van het programma, voor wat betreft risicomanagement van de productrisico's.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Doel 5
1.3 Fasering 5
1.4 Leeswijzer 5
2 Doel / gewenst resultaat fase 1 IKT 6
2.1 Doel fase 1 IKT 6
2.2 Gewenst resultaat 6
3 Resultaten fase 1 IKT 7
3.1 Deelnemers en combinaties 7
3.2 Testdekking 7
3.2.1 Omgevingswetinstrumenten. 7
3.2.2 Software producten lokaal 8
3.2.3 Functionaliteiten 8
3.3 Bevindingen uit IKT testweken 10
3.4 Problemen en oplossingen lijst (POL) 11
3.5 Mogelijk belemmerende problemen 13
3.6 Bereikte voortgang IKT tijdens fase 1 14
3.7 Conclusie 14
4 Advies en aanbevelingen 15
4.1 Oplossingen voor problemen 15
4.2 Oplossingen voor mogelijke problemen 15
4.3 Aanbevelingen voor fase 2 15
5 Bijlage 17

1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte terugblik gegeven op de aanleiding, het doel en de fasering van het project Indringend Ketentesten (IKT) Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

1.1 Aanleiding

Om zekerheid te verkrijgen over de werkbaarheid en beheersbaarheid van de DSO keten als geheel adviseerde het Adviescollege ICT-toetsing (AC-ICT) in februari dat de tot dan toe bestaande testaanpak op een aantal onderdelen moest worden versterkt. Volgens AC-ICT diende er meer aandacht te worden gegeven aan het indringend testen van de hele DSO-keten. Naar aanleiding van dit advies is een plan van aanpak opgesteld en op basis daarvan heeft het Opdrachtgevend Beraad Inwerkingtreding (OGB-IWT) op 13 april 2022 opdracht gegeven om te starten met het project Indringend Ketentesten (IKT).

Opdracht OGB-IWT

De opdracht van IKT luidt als volgt:

1. Toets de benodigde functionaliteit voor IWT in de keten van de landelijke voorziening en lokale software;
2. Rapporteer de bevindingen en borg dat deze in het reguliere proces worden belegd;
3. Adviseer over de prioriteit en het belang van de afhandeling van de gerapporteerde bevindingen;
4. *Analyseer de oorzaken, ontdek de onderliggende problemen en werk samen met oplosgroepen aan de (mogelijke) oplossingen (toevoeging stuurgroep IKT 13 april).*

1.2 Doel

Het doel van het indringend ketentesten is om kort-cyclisch vast te stellen wat er goed werkt in de gehele keten van het DSO en wat nog niet, uitgaande van de minimale vereisten voor inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023 (de minimale functionele set). Hierbij dient inzicht te worden verkregen in de problemen en oplossingen en moet worden geborgd dat bevindingen door betreffende ketenpartijen zo snel mogelijk worden opgelost.

Vanuit IKT vindt elke twee weken een testweek plaats. Op basis van de testresultaten levert IKT elke twee weken:

- *Overzicht:* van het gebruik dat al gelukt is in de DSO-keten;
- *Inzicht:* in de belangrijkste problemen die de werkbaarheid van de keten in de weg staan, en mogelijke oplossingen daarvoor.

1.3 Fasering

- Fase 1: try out + 4 testweken tot 1 juli 2022: De eerste testfase richt zich op het indringend ketentesten van de afgesproken functionaliteit die minimaal vereist is voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023. De testbasis hiervoor is de minimale functionele set inwerkingtreding;
- Fase 2: doorlopende 2-wekelijkse cycli van testweken vanaf 1 juli tot november 2022. De tweede testfase richt zich op het steeds indringender en meer in samenhang testen van de keten, het hertesten van opgeloste bevindingen en het testen van Tijdelijke Alternatieve Maatregelen;
- Fase 3: borgen van IKT aanpak in reguliere beheerorganisatie.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat te lezen wat doel en gewenst resultaat van fase 1 IKT zijn. In hoofdstuk 3 wordt dat resultaat samengevat weergegeven. In hoofdstuk 4 worden aanbevelingen geformuleerd voor het vervolg.

2 Doel / gewenst resultaat fase 1 IKT

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de doelen en gewenste resultaten van fase 1 IKT, zoals opgenomen in het plan van aanpak.

2.1 Doel fase 1 IKT

In het plan van aanpak zijn de volgende doelen opgenomen voor fase 1 IKT:

1. Inzicht in welke oplossingen, zoals work-arounds, productaanpassingen, werkafspraken en Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM's) nodig zijn voor de afgedekte scope aan functionaliteit (de minimale functionele set);
2. Inzicht in de werkbaarheid van de DSO keten op basis waarvan bevoegd gezagen, hun lokale softwareleveranciers en DSO-LV en ADS verbeteringen van hun producten kunnen doorvoeren.

Voor het interbestuurlijke proces richting inwerkingtreding van de wet is vooral het eerste doel erg relevant. Uitgangspunt is de set van DSO-functionaliteiten die minimaal nodig zijn om verantwoord in werking te treden. Deze minimale set is vastgesteld door het OGB-IWT op 13 april 2022 en gepubliceerd op 1 mei 2022. Fase 1 IKT richt zich op het indringend ketentesten van deze minimale set. Na fase 1 zal er toegenomen duidelijkheid zijn over wat er wel en niet werkt. Indien functionaliteiten uit de minimale set niet werken, kunnen tijdelijke alternatieve maatregelen of work-arounds nodig zijn om de Omgevingswet verantwoord in werking te laten treden.

Uiteraard biedt fase 1 ook inzicht in verbeteringen die door de ketenpartners kunnen worden doorgevoerd (doel 2).

2.2 Gewenst resultaat

In het plan van aanpak IKT is opgenomen dat na fase 1 de volgende producten worden opgeleverd:

- Ingericht proces dat zorgt voor:
    - De tweewekelijkse "ketentestrapportage" met overzicht van de bereikte testdekking en een toelichting;
    - De tweewekelijks bijgewerkte problemen-en-oplossingen-lijst (POL);
- Ketentestrapportage over fase 1 (matrix met geteste functionaliteit);
- Lijst met problemen waar een oplossing zoals een work-around, productaanpassing werkafspraak of tijdelijke alternatieve maatregel voor moet worden gemaakt.

Na fase 1 is de tweewekelijkse rapportagecyclus van enerzijds de ketentestrapportage en anderzijds de 'problemen-en-oplossingen-lijst (POL)' ingericht. Daarnaast wordt er een overall-ketentestrapportage opgeleverd over de hele eerste fase en een lijst met problemen waar een oplossing voor nodig is.

Zie hoofdstuk 3 voor een overzicht van de resultaten van IKT fase 1. In Hoofdstuk 4 wordt vervolgens een advies gegeven over de problemen waarvoor een oplossing moet worden gevonden.

3 Resultaten fase 1 IKT

In dit hoofdstuk een overzicht van de resultaten van fase 1 IKT. Na een try-out in april, heeft het project IKT in mei en juni vier testweken uitgevoerd. In de bijlagen zijn de ketentestrapportages van de testweken 1 tot en met 3 opgenomen. De vierde testweek is op vrijdag 24 juni 2022 afgerond. Ten tijde van het opstellen en versturen van deze rapportage is de ketentestrapportage van testweek 4 nog niet af. Waar mogelijk zijn de resultaten van testweek 4 meegenomen in onderstaande weergave van de resultaten van fase 1 op hoofdlijnen.

3.1 Deelnemers en combinaties

Fase 1 IKT kende de volgende aantallen deelnemers die een deel van hun benodigde capabilities hebben getest:

- 2 Provincies
- 3 Waterschappen
- 7 Gemeenten
- 2 Omgevingsdiensten

Het Service Team Rijk voor de Rijkspartijen heeft zelfstandig getest en gerapporteerd tegen de testbasis van het IKT. Deze rapportage (d.d. 23-6-2023) is als bijlage bijgevoegd, maar de inhoud daarvan is nog niet meegenomen in de resultaten zoals hieronder gepresenteerd. De Rijkspartijen hebben de systematische aanpak van het testproces van IKT toegepast. Zie paragraaf 3.4 voor aandachtspunten vanuit deze testen.

In fase 1 hebben de bevoegd gezagen in IKT scenario's vooral getest of hun eigen organisatie kan werken met de Omgevingswet, en dus hun eigen capabilities op orde zijn. In de ketentestrapportages is overzichtelijk in beeld gebracht welk deel van die capabilities is getest.

Belangrijk is te melden dat in deze fase de bevoegd gezagen zeker niet uitputtend alle variaties hebben getest, maar in veel gevallen begonnen zijn met eenvoudige business scenario's in de deelketens.

3.2 Testdekking

3.2.1 Omgevingswetinstrumenten.

In fase 1 IKT zijn de volgende, meest voorkomende, omgevingswetinstrumenten getest:

- AMvB
- Omgevingsregeling
- Omgevingsvisie
- Omgevingsplan
- Waterschapsverordening
- Omgevingsverordening

De instrumenten AMvB en Omgevingsregeling zijn separaat getest door serviceteam Rijk.

Nog niet getest zijn:

- Voorbereidingsbesluit
- Projectbesluit
- Programma
- Reactieve interventie
- Instructie
- Buitenplanse Omgevingsactiviteit (BOPA)

3.2.2 Software producten lokaal

Rijkspartijen
- Service Team Rijk heeft deels de eigen softwarecomponenten getest en tevens met handmatige acties de invulling van wat ze moet kunnen in beeld gebracht ten opzichte van de testbasis (capabilities).

Provincies
- Na oplevering van de functionaliteit in de plansoftware zijn de capabilities in de planketen deels getest;
- Een deel van de functionaliteit in de lokale software binnen de planketen komt pas na 1 juli 2022 beschikbaar;
- Tevens is de toepasbare regelketen getest door een provincie;
- Testen van de aanvraagketen lopen in testweek 4.

- Met de twee deelnemende provincies in fase 1 zijn testen gedaan met:
    - 1 plansoftwareleverancier
    - 2 verschillende toepasbare-regelsoftwareleveranciers
    - 2 VTH softwareleveranciers

Waterschappen
- Lokale capabilities in de hele keten zijn deels getest met de software. Voor een aantal ketenstappen zijn nog geen testen uitgevoerd. Een overall beeld is daarmee nog niet bereikt.

- Met de drie deelnemende waterschappen in fase 1 zijn testen gedaan met:
    - 1 verschillende plan software leveranciers
    - 1 verschillende toepasbare-regel software leveranciers
    - 2 VTH software leveranciers

Gemeenten
- Met de zes deelnemende gemeenten in fase 1 zijn testen gedaan met:
    - 4 verschillende plan software leveranciers
    - 3 verschillende toepasbare-regel software leveranciers
    - 2 VTH software leveranciers

Stedenbouwkundige bureaus
- Deze zijn nog in voorbereiding van deelname.

Omgevingsdiensten
- Met de 2 deelnemende omgevingsdiensten in fase 1 hebben we getest met:
    - 1 VTH software leverancier

3.2.3 Functionaliteiten
In fase 1 zijn de testen in het beoogde tweewekelijkse ritme op gang gekomen. Het delen van de resultaten door deze te publiceren is ingericht.

Functionaliteiten zijn nog niet uitputtend getest. Het testteam ondersteunt de bevoegd gezagen middels business scenario's. De te bereiken testdekking in business scenario's en het uitschrijven van die business scenario's kent velerlei variaties en is ten tijde van deze rapportage nog niet helemaal gereed.

In fase 1 zijn de volgende functionaliteiten uit de minimale functionele set getest:

	Functionaliteit was onderdeel van een of meer testscenario's (niet uitputtend[1])	**Functionaliteit was geen onderdeel van een test**
Juridische regels	1. downloaden, maken en wijzigen omgevingsinstrument *1.1 kunnen starten met de definitieve versie van de bruidsschat* *1.2 kunnen opstellen en wijzigen omgevingsinstrument* *1.5 Kunnen raadplegen van omgevingsinstrumenten (nu geldend en concepten)*	1. downloaden, maken en wijzigen omgevingsinstrument *1.3 kunnen omgaan met levenscyclus/stadia van omgevingsinstrumenten* *1.4 kunnen ondersteunen bij het werkproces* *1.6 Kunnen samenwerken met andere organisaties*
	2. valideren van omgevingsinstrument (of wijzigingsbesluit) *2.1 kunnen valideren van omgevingsdocumenten*	
	3. publiceren van omgevingsinstrument (of wijzigingsbesluit)	
	4a. bekijken omgevingsdocument (LVBB) 4b. bekijken omgevingsdocument (DSO-LV viewer)	
Toepasbare regels	5. maken toepasbare regels *5.1 kunnen opstellen en beheren van toepasbare regels* *5.2 Kunnen genereren van toepasbare regels in STTR-formaat*	
	6. verifiëren toepasbare regels *6.1 kunnen opstellen en beheren van toepasbare regels*	
	7. publiceren toepasbare regels	
check, melding of aanvraag	8a. Vergunningscheck 8b. Aanvraag	
	9a. Ontvangen en behandelen aanvraag/melding	

[1] Deelnemende teams hebben een selectie gemaakt uit de beschikbare business scenario's. Deelnemers hebben daarbij zelf één of meerdere scenario's geselecteerd. Niet alle business scenario's zijn afgedekt.

	Functionaliteit was onderdeel van een of meer testscenario's (niet uitputtend[1])	**Functionaliteit was geen onderdeel van een test**
	9a.1 Kunnen beheren behandeldienst configuratie en configureren omgevingsoverleg *9a.2 Kunnen ondersteunen van aanvragen en meldingen* *9a.3 Kunnen ondersteunen van generieke VTH-OW functionaliteit*	
		9b. Terugkoppeling initiatiefnemer *9b.1 Communiceren met initiatiefnemer/gemachtigden (o.a. ontvangstbevestiging, leges, opschorten, aanvullen, ….)*
samenwerken met partners	10. aanvraag naar andere behandeldienst *10.1 Kunnen beheren behandeldienst configuratie en configureren omgevingsoverleg*	
	11. samenwerken aan aanvraag met partners *11.1 Kunnen ondersteunen van generieke VTH-OW functionaliteit*	

3.3 Bevindingen uit IKT testweken

Bij de resultaten van de eerste drie testweken in fase 1 IKT zijn respectievelijk 50, 48 en 51 bevindingen gedaan. Van de bevindingen is een aantal aangemerkt als belemmerend voor de werking van de DSO-keten. Deze bevindingen zijn in de ketentestrapportage opgenomen als toelichting bij een rood vakje bij de betreffende ketenstap in het scenario waarin de bevinding is geconstateerd. In een aantal gevallen is de belemmerende bevinding inmiddels opgelost, bijvoorbeeld wanneer het een tijdelijke storing betrof die snel was verholpen.

Op het moment van het opstellen van deze rapportage zijn er 201 bevindingen geregistreerd. Dit is inclusief tussenresultaten van testweek 4.

Bevindingen worden als volgt geclassificeerd:
- Prio 1 bevindingen zijn als belemmerend ervaren voor meerdere gebruikers;
- Prio 2 bevindingen zijn als belemmerend ervaren voor een beperkt aantal gebruikers;
- Prio 3 en prio 4 bevindingen gelden niet als belemmerend

Bevinding of wens/wijzigingsverzoek?
Er is een scope afgesproken voor inwerkingtreding van de Omgevingswet (IWT). Een deel van de bevindingen wordt als wens of wijzigingsverzoek geclassificeerd, omdat deze buiten de afgesproken scope vallen. Deze kunnen door gebruikers wel worden ervaren als belemmerend voor de werking van de keten. Daarom is het wel mogelijk dat een wens op de problemen-en-oplossingenlijst terecht komt. Immers, gegeven de afgesproken scope van IWT is in die situaties wel een beschreven work-around nodig waardoor mensen weten wat ze kunnen doen.

Verdeling van de bevindingen over de prioriteiten en classificatie als bevinding of wijziging geeft het volgende beeld (momentopname gedurende testweek 4):

(nog) niet toegekend	**6**
Bevinding	4
Wijziging	2
Prioriteit 1	**2**
Bevinding	2
Prioriteit 2	**41**
Bevinding	41
Prioriteit 3	**70**
Bevinding	69
Wijziging	1
Prioriteit 4	**82**
Bevinding	22
Wijziging	60
Eindtotaal	**201**

Bevinding	**138**
Afgehandeld	23
Doorgezet naar Behandelteam	45
Hertesten	10
In TBO-Funnel	4
Reactie ontvangen	16
Te beoordelen test manager	17
Vervallen	2
Wacht op Melder	15
Wacht op release	6
Wijziging	**63**
Afgehandeld	19
Doorgezet naar Behandelteam	12
Hertesten	2
In TBO-Funnel	17
Nieuw	2
Reactie ontvangen	6
Te beoordelen test manager	1
Wacht op Melder	3
Wacht op release	1
Eindtotaal	**201**

Deze gegevens wijzigen uiteraard van dag tot dag met het doen van bevindingen en het oplossen ervan. Gedurende fase 1 is bij de registratie van bevindingen ook het nummer van de ketenstap toegevoegd. Een overzicht van de verdeling over deze stappen is opgenomen als bijlage, evenals de een overzicht van de status van de bevindingen per prioriteit.

3.4 Problemen en oplossingen lijst (POL)

De bevindingen uit de IKT-testweken worden geanalyseerd. Als analyse uitwijst dat de bevinding daadwerkelijk de werking van de keten belemmert voor meerdere gebruikers, wordt deze opgenomen in de zogeheten Problemen-en-Oplossingen-Lijst. Door naast de ketentestrapportages deze lijst te publiceren, kan transparant worden gewerkt aan oplossingen die voor iedere betrokkene beschikbaar komen.

De oplossingen die worden bereikt en opgeleverd kunnen aanpassingen zijn van centrale of lokale software. Het kunnen ook aangepaste “procesproducten” zijn, zoals webpagina’s met uitleg, handleidingen en voorbeelden. Oplossingen worden voor hertest aangeboden aan de ketentesters. Na succesvolle hertest komen de oplossingen algemeen beschikbaar:

- Oplossingen in de software komen beschikbaar door de uitrol van de betreffende softwarerelease;
- Oplossingen in de procesproducten komen beschikbaar door publicatie op onder andere het Informatiepunt Leefomgeving.

Op deze manier is het mogelijk om te zorgen dat de deelnemende teams in IKT testweken niet steeds met dezelfde verwachtingen en dezelfde bevindingen te maken krijgen.

De problemen die na testweek 2 zijn meegegeven om te worden opgenomen in de problemen-en-oplossingenlijst zijn:

Nr	Stap	Probleem	Wie heeft probleem?	Oplossing (workaround, productaanpassing, werkafspraak, TAM)	Wie lost op?
2	8b	TMR-641 (rood) Melding in VTH systeem ontbreekt wanneer een aanvraag is ingetrokken	Waterschap	Aanpassing lokale VTH systeem als dit lukt met de beschikbare service, anders samen met Loket	VTH leverancier
3	8b	TMR-634 (rood) Melding dat verschillende bevoegd gezagen dezelfde aanvraag hebben ontvangen	Loket	"Gerelateerde verzoeken" functionaliteit opgeleverd op 1 juni => oplossing kan hertest worden	Loket
4	9a	TMR-598 Aanvraag voor omgevingsoverleg is niet vermeld bij 'soort bericht' in VTH-systeem	Waterschap	Aanpassing lokale VTH systeem als dit lukt met de beschikbare service, anders samen met Loket	VTH leverancier
5	9a	TMR-644 Geen melding aanlevering vertrouwelijk document in VTH systeem	Waterschap	Aanpassing lokale VTH systeem als dit lukt met de beschikbare service, anders samen met Loket	VTH leverancier

Deze gegevens wijzigen uiteraard van dag tot dag met het oplossen van problemen.

De problemen die na testweek 3 zijn meegegeven om te worden opgenomen in de problemen-en-oplossingenlijst zijn:

Nr	Stap	Probleem	Wie heeft probleem?	Oplossing (workaround, productaanpassing, werkafspraak, TAM)	Wie lost op?
1	2.1	TMR-751 Vervangen van initieel plan lukt niet door fout in geo	Beheerder omgevingsplan	Betere informatievoorziening en leermogelijkheden om fouten in geo te voorkomen	Koepel? IPLO?
2	3.1	TMR-717 Uitwisselen toelichtingsrelatie per artikel kan nog niet in IWT	Beheerder omgevingsplan	Klopt, alleen uitwisselen gehele toelichting mogelijk conform afgesproken scope IWT. Workaround bedenken.	Koepel? IPLO?
3	3.1	TMR- 719 Renvooiservice levert bij ongewijzigde divisieteksten lege divisie terug	Beheerder omgevingsplan	Onderzoek naar mogelijkheden door team omgevingsloket	Omgevingsloket ?
4	4b	TMR-750 Omgevingsvisie zonder regels levert incorrecte menu keuze bij 'Regels op de kaart'	Gebruiker die oriënteert	Onderzoek naar mogelijkheden door team regelbeheersoftware	In analyse
5	7	TMR-762 Foutbericht 500 blokkeert afmonteren toepasbare regel op activiteit	Beheerder toepasbare regels	Voorkomen van storingen én goede informatie als er storingen zijn.	Beheerteams DSO
6	8a	TMR-723 dubbelingen ontstaan bij upload bijlagen aanvraag.	Initiatiefnemer	Uitleg hoe de gemeente de bijlagen clustert in hun regelbeheersoftware.	Koepel? IPLO?
7	9a.2	TMR-679 Polygoon niet weergegeven in VTH software en daardoor geen adres beschikbaar	Medewerker vergunningafdeling	Onderzoek naar mogelijkheden door leverancier(s) VTH software	In analyse
8	9a.2	TMR-768 Dat aanvraag vertrouwelijke bijlage heeft, wordt niet duidelijk in VTH software	Medewerker vergunningafdeling	Regelbeheerder bij inrichting toepasbare regels hiermee rekening laten houden.	Koepel? IPLO?

De tweewekelijks bijgewerkte Problemen en Oplossingenlijst die inzicht biedt, wordt ingebed in de werkwijze van het programma. Vanuit de Problemen en Oplossingenlijst wordt de website van het Informatiepunt Leefomgeving gevoed met oplossingen. Daar wordt deze op een voor de gebruiker toegankelijke wijze aangeboden.

Voordat de lijst met problemen en oplossingen naar aanleiding van de gedane bevindingen wordt bijgewerkt, wordt aan de koepelvertegenwoordigers van de bevoegd gezagen gevraagd welke aandachtspunten zij willen meegeven.

Naar het oordeel van de koepelvertegenwoordigers in de projectgroep is op het moment van schrijven met name aandacht nodig voor de volgende problemen:

- **Regels op de kaart:** werkingsgebieden verschijnen pas 1 tot meerdere dagen later dan de juridische regels. Dit heeft invloed op de werkbaarheid van regels op de kaart, omdat gebruikers niet kunnen weten of zij naar informatie kijken die al is veranderd maar nog niet zichtbaar is;

- **Downloadservice:** Deze is nu beschikbaar in de vorm van een e-mail naar KOOP. Dit levert naar het oordeel van de koepelvertegenwoordigers geen werkbare situatie op wanneer volumes toenemen;

- **Validatieservice:** Validatieservice staat geen toelichtingsrelatie toe. Het betreft de relatie tussen het artikel en de artikelsgewijze toelichting. Deze gaat verloren waardoor in de landelijke voorzieningen onduidelijk is welke toelichting bij welk artikel hoort. Deze functionaliteit is wel mogelijk conform de versie van de STOP-TPOD standaard, maar niet geïmplementeerd. Het betreft een punt uit de discussie over de scope van IWT. Het gaat hoe dan ook veel vragen en frustraties opleveren na inwerkingtreden.

Vanuit het Service Team Rijk zijn de volgende aandachtspunten meegegeven naar aanleiding van de separate testen die zij voor de Rijkspartijen hebben uitgevoerd. Daarbij wordt opgemerkt dat een deel van de functionaliteit nog niet beschikbaar is in de benodigde software. Handmatige workarounds zijn vaak al wel beschikbaar.

De problemen met betrekking tot de capabilities hebben onder andere te maken met:
- het opstellen en wijzigen van de regeling in STOP-XML conform de actuele standaard;
- het opstellen en wijzigen van GIO's conform de standaarden;
- de volgorde en planning van publicatie van kennisgevingen en (wijzigings-)besluiten;
- tijdreizen en;
- het gecontroleerd delen/tonen van wijzigingen.

3.5 Mogelijk belemmerende problemen

Naast de bevindingen die voortkomen uit de IKT-testweken in fase 1, is er nog een wijze waarop mogelijk belemmerende problemen worden geïnventariseerd. Via de koepels van bevoegd gezagen kunnen elders (buiten IKT) opgedane bevindingen worden aangedragen als 'mogelijk belemmerend probleem'.

Deze bevindingen moeten met evidence worden aangedragen en worden alleen op de lijst gezet als deze belemmerend zijn voor de werking van de DSO-keten. We spreken dan van mogelijke problemen ofwel van productrisico's. Inzicht in productrisico's is te verkrijgen door in een IKT-testweek een geschikt scenario voor te bereiden en uit te voeren. Voor productrisico's die niet tijdig genoeg voor inwerkingtreding getest kunnen worden, en waarvoor mogelijke oplossingen later beschikbaar komen dan het moment van inwerkingtreding, kunnen work-arounds of alternatieve maatregelen worden geadviseerd. De aangedragen productrisico's worden met de werkgroep Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM) besproken en waar mogelijk van oplossingsrichtingen voorzien.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de tot nu toe opgetekende productrisico's, inclusief oplossingsrichting.

Nr	Stap	Productrisico (Mogelijk probleem)	Wie heeft probleem?	Oplossing (workaround, productaanpassing, werkafspraak, TAM)	Wie lost op?
#1	1.6	Plan-plan uitwisselen werkt niet: Plan van ander Bevoegd Gezag inlezen lukt soms niet als dat is gemaakt in andere plansoftware	PR lid VNG (namens koepels)	Analyseren met softwareleveranciers en standaardbeheerders om richting oplossing te bedenken (wel uitwisselstandaard, geen standaard informatiemodel, werkafspraken nodig)	PR lid VNG (namens koepels)
#2	1.6	Tijdig aanpassen omgevingsplannen bij wijziging omgevingsverordening is onwerkbaar	PR lid IPO	Tijdelijk regelingdeel in omgevingsplan standaardiseren en separaat muteerbaar maken TAM6 Integrale tekstvervanging	PR lid IPO
#3	4b	Omgevingsverordening wordt in lokale software soms anders getoond dan in DSO viewer	PR lid IPO	Overleg tussen bouwers lokale software en DSO viewer om mogelijke oplossingen te bedenken; Standaarden aanreiken voor verbeelding	PR lid IPO
#4	3	Muteren omgevingsdocument belemmerd door volgorde-eis bij DirecteMutatie	Programma directeur	Overleg tussen bouwers lokale software en DSO OZON om mogelijke oplossingen te bedenken	Programma directeur
#8	10	Routering koppelen aan juiste behandeldienst lukt niet als gezag alles uitbesteedt en zelf niet aansluit.	PR lid VNG (namens koepels)	VTH systeem uitbestedingspartner aansluiten met koppeling van bevoegd gezag (herkenbare naam) Work around: dagelijks inloggen op DSO . TAM 4 Instellen behandeldienst	PR lid VNG (namens koepels)
#9	11	Instellen omgevingsoverleg met bevoegd gezag lukt niet als gezag alles uitbesteedt en zelf niet aansluit	PR lid VNG (namens koepels)	In samenwerkvoorziening uitbestedingspartner aansluiten onder "namens bevoegd gezag" herkenbare naam. TAM 12 Instellen Omgevingsoverleg	PR lid VNG (namens koepels)

Aan het eind van fase 1 heeft de stuurgroep IKT verzocht om de nauwe afstemming tussen projectgroep IKT en werkgroep TAM in de volgende fase onderdeel uit te laten maken van het kort-cyclische tweewekelijkse proces. Hierdoor komen het management van problemen en oplossingen en het managen van productrisico's bij dezelfde groep te liggen.

3.6 Bereikte voortgang IKT tijdens fase 1

De beoogde afdekking van de volledige minimale set aan functionaliteit in fase 1 is deels bereikt en deels niet bereikt. De voortgang die is bereikt is beperkt door een aantal factoren. De belangrijkste zijn:

- Het project IKT verkeerde in de opstartfase. De benodigde capaciteit aan ketentestexperts bleek erg moeilijk uit de markt te halen en is pas gaandeweg ingevuld;
- De te volgen werkwijze met de functionele set met capabilities als testbasis heeft even in moeten slijten, en is ook nog aan stapsgewijze verbetering onderhevig;
- Het aantal testweken in fase 1 was gering (4 weken met testuitvoering);
- De lokale software producten bieden ondersteuning voor de omgevingsinstrumenten, bij gemeenten in ieder geval de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Maar de producten van de leveranciers bieden nog niet alle functionaliteiten om een plan te wijzigen en een wijziging te publiceren;
- De uitrol van de A''' release en de daaropvolgende wachttijd voor bevoegd gezagen op de beschikbaarheid van aangepaste lokale software;
- Het leeghalen van de PRE-omgeving heeft gezorgd voor vertraging en vermindering van de testmogelijkheden.

3.7 Conclusie

Fase 1 IKT(april tot juli 2022) had als doel:

- Inzicht in de werkbaarheid van de DSO keten op basis waarvan lokale softwareleveranciers en DSO-LV en ADS verbeteringen van hun producten kunnen doorvoeren
- Inzicht in welke oplossingen, zoals work-arounds, productaanpassingen, werkafspraken en Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM's) nodig zijn voor de afgedekte scope aan functionaliteit (minimale set)

De uitgevoerde testen hebben het inzicht in de werkbaarheid van het DSO als keten en de benodigde oplossingen op onderdelen vergroot. Het testproces is in deze eerste fase op gang gebracht. Het aantal deelnemende bevoegde gezagen, de gemaakte combinaties van bevoegde gezagen en softwareleveranciers en het aantal geteste business scenario's (en contentvariaties) was in fase 1 IKT nog te klein om te kunnen stellen dat het inzicht in de werkbaarheid van de DSO-keten en de benodigde oplossingen compleet is. Ook zijn nog niet alle Omgevingswetinstrumenten in de planketen getest, omdat nog niet voor alle instrumenten functionaliteit beschikbaar is in de lokale software en ook omdat bevoegd gezagen nog beperkt expertise en ervaring hebben opgebouwd met een aantal instrumenten.

De na fase 1 IKT gewenste resultaten waren de volgende:

- Ingericht proces dat zorgt voor:
    - De tweewekelijkse "ketentestrapportage" met overzicht bereikte dekking en een toelichting;
    - De tweewekelijks bijgewerkte problemen-en-oplossingen-lijst (POL);
- Ketentestrapportage over fase 1 (matrix met geteste functionaliteit);
- Lijst met problemen waar een oplossing zoals een work-around, productaanpassing werkafspraak of tijdelijke alternatieve maatregel voor moet worden gemaakt.

In fase 1 is gezorgd voor een werkende kort-cylische testaanpak voor de hele keten die overzicht en inzicht oplevert. Transparante tweewekelijkse ketentestrapportages die een totaaloverzicht bieden zijn onderdeel van die aanpak. Het tweewekelijks bijwerken van de Problemen en Oplossingenlijst wordt ingebed in de werkwijze van het programma.

4 Advies en aanbevelingen

Het advies dat voortkomt uit fase 1 betreft twee zaken:

4.1 Oplossingen voor problemen

Het eerste advies is om de problemen die in beeld zijn gebracht met voorrang op te lossen én de nieuw gerapporteerde problemen te blijven analyseren met alle betrokken oplospartijen in de keten om in samenhang oplossingen in lokale en centrale software en in procesproducten te realiseren. Dat is wat de gebruikers van de keten nodig hebben.

Voor de in paragraaf 3.4 weergegeven problemen is het advies de oplossing te implementeren en te hertesten.

4.2 Oplossingen voor mogelijke problemen

Het tweede advies is om het sturen op de prioriteiten van IKT onderdeel te maken van het risicomanagement van het programma, voor wat betreft risicomanagement van de productrisico's.

Analyseer in het risicoregister van het programma welke productrisico's daar zijn geïdentificeerd. Vergelijk deze met de door IKT geïnventariseerde mogelijke belemmerende problemen. Maak hier vervolgens een complete lijst productrisico's van waar de stuurgroep IKT op stuurt door prioriteiten aan te geven aan de IKT-testen.

Start met het beleggen van de verantwoordelijkheid voor het bereiken van oplossingsrichtingen voor de in paragraaf 3.5 genoemde productrisico's.

4.3 Aanbevelingen voor fase 2

Voor fase 2 onderscheiden we de volgende drie aanbevelingen:

1. Continueer nog een beperkt aantal IKT testen met scenario's waarin één bevoegd gezag de eigen keten test, om zo de beoogde testdekking van omgevingswetinstrumenten en capabilities te bereiken;
2. Organiseer IKT testen van samenwerkingscombinaties voor de andere af te dekken dimensies: variaties in inhoud van omgevingsdocumenten, technische variaties in omgevingsdocumenten, variaties in toepasbare regels en soorten aanvragen;
3. Organiseer IKT testen voor de werking van de keten daar waar TAM's worden toegepast door bevoegd gezagen.

Ad 1. Continueer nog een beperkt aantal IKT testen met één bevoegd gezag om de beoogde testdekking van omgevingswetinstrumenten en capabilities te bereiken. Maak daarbij een overzicht van de andere af te dekken dimensies: variaties in (technische) inhoud van omgevingsdocumenten[2], variaties in toepasbare regels (vragenbomen) en variaties in soorten aanvragen.

Rijkspartijen
Rijkspartijen richten zich op deelname in samenwerkingscombinaties.

Provincies
Met de in totaal 4 deelnemende provincies in fase 2 staat op de planning om testen te doen met:

- [2] Variaties in de inhoud (content) van een omgevingsdocument, betreffen zoals gebruik van (veel) geometrieën, omgevingsnormen, afbeeldingen, tabellen, bijlagen, tekstelementen, optionele elementen

- een of twee verschillende plan software leveranciers
- enkele verschillende toepasbare-regel software leveranciers
- enkele VTH software leveranciers

Waterschappen
Met de in totaal 6 deelnemende waterschappen staat op de planning om testen te doen met:
- enkele verschillende plan software leveranciers
- enkele verschillende toepasbare-regel software leveranciers
- enkele VTH software leveranciers

Gemeenten
Met de in totaal 14 deelnemende gemeenten in fase 2 staat op de planning om testen te doen met:
- 5 verschillende plan software leveranciers
- 4 verschillende toepasbare-regel software leveranciers
- 4 verschillende VTH software leveranciers

Hiermee zal in ieder geval getest worden met de (binnen het gemeentelijk speelveld) grotere leveranciers. Hiermee dekken we het grootste deel van de leveranciersmarkt af. Daarnaast zullen met de overige leveranciers ook (meer zelfstandige) testen worden ingepland.

Ad 2. Organiseer IKT testen van samenwerkingscombinaties voor de andere af te dekken dimensies: variaties in inhoud van omgevingsdocumenten, technische variaties in omgevingsdocumenten, variaties in toepasbare regels en soorten aanvragen.

Stel hiertoe een testbasis op met de DSO-experts voor de te bereiken testdekking betreffende:
- Variaties in de inhoud (content) van een omgevingsdocument, zoals gebruik van (veel) geometrieën, omgevingsnormen, afbeeldingen, tabellen, bijlagen, tekstelementen, optionele elementen
- Variaties in toepasbare regels (vragenbomen)
- Variaties in soorten aanvragen (er zijn inmiddels 17 verschillende scenario's onderkend en deels uitgeschreven)

Ad 3. Organiseer IKT testen voor de werking van de keten daar waar TAM's worden toegepast door bevoegd gezagen.

Betrek met voorrang de bevoegd gezagen die aangeven met zekerheid gebruik te gaan maken van de TAM-IMRO bij de planning, voorbereiding en uitvoering van IKT testweken in fase 2.

5 Bijlagen

5.1 Ketentestrapportage IKT testweek 1

Separaat bijgevoegd.

5.2 Ketentestrapportage IKT testweek 2

Separaat bijgevoegd.

5.3 Ketentestrapportage IKT testweek 3

Separaat bijgevoegd.

5.4 Ketentestrapportage service team Rijk

Separaat bijgevoegd.

5.5 Details aantallen en classificaties bevindingen

Momentopname tijdens het opstellen van deze rapportage.

Aantal van Prioriteit Rijlabels	Eindtotaal
Onbepaald	**129**
(nog) niet toegekend	1
Prioriteit 1	1
Prioriteit 2	28
Prioriteit 3	32
Prioriteit 4	67
2 - Valideren plan	**2**
Prioriteit 1	1
Prioriteit 3	1
3 - Publiceren wijziging	**8**
(nog) niet toegekend	1
Prioriteit 2	4
Prioriteit 3	3
4a - Bekijken plan via Overheid.nl	**3**
Prioriteit 3	3
4b - Bekijken plan via DSO-LV View	**8**
Prioriteit 2	3
Prioriteit 3	3
Prioriteit 4	2
5 - Maken toepasbare regels	**2**
Prioriteit 3	2
7 - Publiceren toepasbare regels	**7**
(nog) niet toegekend	1
Prioriteit 2	1
Prioriteit 3	4
Prioriteit 4	1
8a - Doorlopen check	**10**
(nog) niet toegekend	1
Prioriteit 2	1
Prioriteit 3	6
Prioriteit 4	2
8b - Doorlopen aanvraag	**24**
(nog) niet toegekend	2
Prioriteit 2	1
Prioriteit 3	13
Prioriteit 4	8
9a - Ontvangen en behandelen aan	**2**
Prioriteit 2	1
Prioriteit 4	1
10 - Aanvraag naar Behandeldienst	**2**
Prioriteit 3	2
11 - Samenwerken aan aanvraag	**2**
Prioriteit 2	2
Niet van toepassing	**2**
Prioriteit 3	1
Prioriteit 4	1
Grand Total	**201**

Aantal van Status Rijlabels	Eindtotaal
(nog) niet toegekend	**6**
Afgehandeld	1
Nieuw	1
Te beoordelen test manager	1
Vervallen	1
Wacht op Melder	2
Prioriteit 1	**2**
Afgehandeld	2
Prioriteit 2	**41**
Afgehandeld	4
Doorgezet naar Behandelteam	22
Hertesten	3
In TBO-Funnel	1
Reactie ontvangen	4
Te beoordelen test manager	3
Wacht op Melder	3
Wacht op release	1
Prioriteit 3	**70**
Afgehandeld	11
Doorgezet naar Behandelteam	18
Hertesten	5
In TBO-Funnel	2
Reactie ontvangen	11
Te beoordelen test manager	11
Wacht op Melder	8
Wacht op release	4
Prioriteit 4	**82**
Afgehandeld	24
Doorgezet naar Behandelteam	17
Hertesten	4
In TBO-Funnel	18
Nieuw	1
Reactie ontvangen	7
Te beoordelen test manager	3
Vervallen	1
Wacht op Melder	5
Wacht op release	2
Eindtotaal	**201**